

***Podsumowanie obrad Światowego Forum Kultury Polonijnej (ŚFKP) w ramach V Zjazdu Polonii i Polaków za Granicą, wygłoszone przez Marka Domaradzkiego w czasie Sejmu Polonijnego 22.09.***

*Twórcy Forum:*

*Maria Koc, Wicemarszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej*

*prof. dr hab. Jan Wiktor Sienkiewicz*

*Marta Sokołowska, Stowarzyszenie 'Wspólnota Polska'*

*Marek Domaradzki, Prezydium Rady Polonii Świata*

---

Szanowni Państwo,  
mam zaszczyt i przyjemność dokonać podsumowania pracy Światowego Forum Kultury Polonijnej.

Statystycznie, w obradach ŚFKP, które odbyły się w Sali Plenarnej Senatu RP wzięło udział 72 delegatów z całego świata, zostało wygłoszonych 12 referatów, w dyskusji zabrało głos 31 uczestników naszego Forum.

Do tej statystyki konieczne jest włączenie 4 osób, które przez kilka miesięcy koordynowały prace nad profilem Forum i doprowadziły do jego wartościowego zaistnienia. Te osoby koordynatorzy ŚFKP to: Pani Marszałek Senatu RP Maria Koc, prof. Jan Wiktor Sienkiewicz, Marta Sokołowska i ja. Dziękujemy również za wsparcie i pomoc Pani Iwonie Moskalik-Tymie, Panu Janowi Krasowskiemu z Biura Polonijnego Senatu oraz wolonariuszkom Hannie Hivojnie i Wiktorii Jermalenak.

Czuliśmy dużą odpowiedzialność, tworząc i dyskutując profil Forum Kultury Polonijnej. Tym bardziej, że jak powiedział Św. Jan Paweł II w UNESCO: „*Naród jest bowiem wielką wspólnotą ludzi, których łączą różne spoiwa, a nade wszystko kultura. Naród istnieje z kultury i dla kultury*”.

Spotkaliśmy się ramach V Światowego Zjazdu Polonii i Polaków za Zagranicą, świętując rocznicę Niepodległej Polski. Stąd temat forum: „*Kultura polska poza granicami kraju. Dokonania i perspektywy: 1918 – 2018 – 2118*” nadał ton naszej pracy. Odnosił się do dokonań Polaków poza granicami kraju w minionym stuleciu, określił fundament, na którym możemy budować i tworzyć przyszłe wartości kultury polonijnej.

Wychodząc naprzeciw tak określone mu tematowi, oparliśmy program Forum Kultury Polonijnej na triadzie pojęć definiujących kulturę: „*Słowo-Obraz-Dźwięk*”. Wszystko, co stworzyła kultura (poprzez swoich twórców) można zamknąć w tych trzech, tak pojemnych, słowach. Każde z powyższych pojęć znalazło odniesienie w czasie wygłoszonych prelekcji oraz w czasie poprelekcyjnych dyskusji.

Najkrócej ideę naszego forum można ująć jako:

- część inauguracyjną;
- retrospektywną i postulatyczną;
- część dyskusyjną.

Dyskusyjna część Forum Kultury Polonijnej, referowana przez Polonię i Polaków mieszkających za granicami, miała na celu omówienie bieżącej działalności kulturalnej w środowiskach polonijnych oraz wypracowanie postulatów rozwoju kultury polskiej poza granicami Polski na kolejnych (symbolicznie) 100 lat.

Postawiono główne pytania o przyszłość kultury polskiej na emigracji i jej popularyzację na świecie. Jej formuła była moderowana rozmową.

Takie podejście dało szansę na przyjrzenie się polonijnej kulturze i określenie jej kondycji dzisiaj – i próbę określenia perspektyw na kolejnych 100 lat, na bazie 100-letniej przeszłości Niepodległej i jej miejsca w kulturze świata.

Nie wyczerpaliśmy tematu, który pozostał nie do końca zgłębiony tak, jak płynne jest słowo, jak ulotny jest dźwięk i jak umykający jest obraz zdarzeń.

Nie zmienia to faktu, że zetknęliśmy się z wieloma znakomitymi projektami i twórcami. Pojawiły się piękne motta, warte zauważenia i może zapamiętania, jak np. „Kultura to misterium ciągłości”, czy „Polonia i Polacy za granicami to najlepsi ambasadorzy polskości”.

Poszerzeniem i dopełnieniem naszej perspektywy w odniesieniu do kolejnych 100-lat kultury polskiej na emigracji, były „wizyty studyjne”. Mieliśmy okazję odwiedzić i poznać ważne instytucje Rzeczypospolitej, które dbają, wspierają i często współtworzą kulturę polską poza granicami Kraju. Zarówno Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, jak i Ministerstwo Spraw Zagranicznych oraz Instytut Adama Mickiewicza podjęli nas bardzo gościnnie, prezentując swoje dokonania w obszarze kultury polonijnej oraz – co dla polskiej kultury i polskich twórców żyjących i pracujących za granicą jest bardzo ważne, projektowane propozycje współpracy na pomysły i projekty, wypływające ze środowisk polonijnych. Były to warsztaty bardzo praktyczne, wskazujące na nowe oferty i „narzędzia”, które Rzeczypospolita Polska kieruje ku twórcom kultury polskiej poza Polską.

A oto nasze postulaty:

Światowe Forum Kultury Polonijnej postuluje podejmowanie kompleksowych działań na rzecz kultury polonijnej i polskiej za granicą przez podmioty i środowiska w kraju i na emigracji poprzez w szczególności:

- 1/ Budżetowanie projektów i działań kultury polonijnej i polskiej za granicą jako narzędzia utrzymania jej ciągłości i nieprzemijającej wartości;
- 2/ Konsolidacja środowisk polonijnych różnych krajów w tworzeniu znaczących projektów kulturalnych;
- 3/ Wymiana doświadczeń i dorobku między środowiskami polonijnymi i polskimi na świecie;

- 4/ Włączenie młodej Polonii w struktury organizacyjne oraz w proces tworzenia nowych projektów kultury polonijnej i polskiej za granicą;
- 5/ Rozszerzanie oferty kulturalnej poza lokalne środowisko polonijne, ze szczególnym uwzględnieniem krajów osiedlenia;
- 6/ Stworzenie funduszy wspierania niekomercyjnych projektów artystycznych polskich za granicą i polonijnych;
- 7/ Organizowanie regularnych spotkań środowisk twórczych w zakresie kultury polonijnej i polskiej za granicą;
- 8/ Wsparcie liderów/kultury polonijnej i polskiej za granicą, w szczególności w obszarach pozyskiwania środków finansowych i mentoringu oraz korzystania ze współczesnych narzędzi technologicznych;
- 9/ Popularyzacja różnych form interwencji, prowadzących do zmiany sytuacji Polonii i Polaków za granicą, np. petycje;
- 10/ Pełne rozpoznanie dorobku i znaczenia kultury polonijnej i polskiej za granicą w odniesieniu do kultury światowej;
- 11/ Utworzenie w Polsce narodowej szkoły tańców ludowych w celu wsparcia polonijnych inicjatyw i promocji polskiego folkloru;
- 12/ Wydawanie antologii kultury emigracyjnej i włączenie jej do obiegu dziedzictwa narodowego;
- 13/ Stworzenie bazy danych dorobku polskiej kultury na emigracji;
- 14/ Włączenie kultury polskiej na emigracji do powszechnej wiedzy i świadomości w Polsce;
- 15/ Pilne powołanie Narodowego Muzeum Sztuki Polskiej na Świecie.

Naszym zdaniem, realizacja tego ostatniego postulatu jest zadaniem niezwykle ważnym dla zachowania, utrwalenia i rozwoju polskiej kultury artystycznej na świecie.

Czas pokaże, co zostanie zrealizowane z tych szlachetnych zamierzeń.

Nas już nie będzie za 100 lat, gdy nasi następcy spotkają się na kolejnych obchodach wiekopomnej rocznicy odzyskania Niepodległości.

Ale dziś możemy powiedzieć, że podjęliśmy wyzwanie czasu w stworzeniu punktów odniesienia, płaszczyzny dalszego działania nie tylko dla utrzymania kultury polskiej, ale jej rozpowszechnienia i rozwoju dla dobra przyszłych pokoleń Polaków i Rzeczypospolitej.